

Boris Čellár sa narodil roku 1975, žije v Bratislave, gitaru študoval na Jazbovej univerzite v rakúskom meste Graz (Universität für Musik und darstellende Kunst), spolupracuje predovšetkým so speváčkou Luciou Lužinskou a skupinou All Time Jazz Trio, s ktorými nahrál dve CD: **First Take** (2005) a **(Un)covered** (2008).

Komorná hudba All Time Jazz, pôvodne inšpirovaná „drumless“ zostavou tria Nat King Cole, má svoju podmanivo štylizovanú atmosféru. Poslucháč sa do nej môže nerušene pohrúžiť vďaka čistej interpretácii a muzikantskej presnosti. Svoj podiel na tom má aj vyvážený zvuk nahrávok, s ktorým napokon súviseli všetky okruhy otázok a Borisových odpovedí.

Gitarový park

Z troch jazzových gitár, ktoré používam v súčasnosti, bola prvá 17" Sonntag. V deň,

MARTIN CHROBÁK Pôvodným zameraním folkový pesničkár a špekulatívny gitarista; hudobný samouk, odvykáciu kúru absolvoval na konzervatóriu Jaroslava Ježka (gítara). Predošlou profesiou urbanista. Pôsobí v Bratislave, kde načúva rôznym zariadeniam v očakávaní, že sa zhmotní duch v stroji; www.martinchrobak.com.

V POSLEDNOM DESAŤROČÍ SLOVENSKÝ JAZZ OBOHATILA SILNÁ GENERÁCIA MLADÝCH JAZZMANOV. DYCHOVÉ NÁSTROJE, KLÁVESY AJ RYTMIKA V NEJ MAJÚ POMERNE BOHATÉ PERSONÁLNE ZASTÚPENIE, ALE NOVÉ OSOBNOSTI JAZZOVEJ GITARY BY SA DALI SPOČÍTAŤ NA PRSTOCH JEDNEJ RUKY. DOBRÉHO BÝVA MÁLO A GITARISTA BORIS ČELLÁR PATRÍ K TÝM HUDBNÍKOM, KTORÍ LATKU PROFESIONALITY POSÚVAJÚ NA NOVÚ ÚROVEŇ.

BORIS ČELLÁR

All Time Jazz Guitar

keď som na nete našiel stránku tohto nemeckého výrobcu z Augsburgu a rozmysľal, kde by som na gitaru zarobil, zavzvonil telefón a dostal som

angažmán do Nemecka. Do Augsburgu. Odvtedy je Augsburg mojim osudovým mestom. Vrátil som sa tam ešte mnohokrát a zhudobnil to v skladbe *I Remeber Augusta*.

Sonntag je celomasívna akustická archtop gitara s „f“ otvormi, v svetlom prevedení s tzv. X rebrovaním. Zadná doska, luby a krk sú z javora, predná doska z cenného bear-claw smreku a zvyšok z ebenu. Keďže má veľmi tenkú rezonančnú dosku, hrá aj akusticky dosť nahlas. Prizvučená je floating snímačom Kent Armstrong, ktoré Sonntag hojne používa pre ich vyváženosť a verný prenos zvuku. Túto gitaru používam, keď hrám tradičný džez. Výborné uplatnenie má v big-bande, ale aj v akustických zostavách. Použil som ju pri nahrávaní prvého albumu **First Take**, ktorý sme nahrávali bez bicích. Jej nevýhoda je pri použití na pódiu s odposluchmi, či s bicmi, keď treba pridávať hlasitosť. Občas pomôže prelepiť rezonančné otvory lepiacou páskou, ale ten krásny akustický zvuk sa vytratí. Tento problém ma pred dvoma rokmi trápil čím ďalej viac. Od tradície sme sa uberali viac k moderne a pribrali sme do zostavy bicie. S tými stúpala aj dynamika a akustická gitara mala problémy.

Hľadal som teda archtop gitaru so zabudovaným snímačom a takou stavbou tela, ktorá by zvládala problém s feedbackom aj pri vyššej hlasitosti. Tu začala moja spolupráca s výborným výrobcom, Milanom Čížom z Prievidze. Veľa sme spolu diskutovali a hľadali ideálne riešenie. Keďže som hral už súčasnejší jazz, chcel som aby zvuk ale aj dizajn boli modernejšie. Využil som možnosť stavby na mieru a Milanovu ústretovosť a navrhol som mu dizajn, ktorý by mohol ponúkať v rámci jeho modelov. Tak vznikol model Cellar. Táto „brandy“ gitara je opäť sedemnástka s X rebrovaním. Smreková doska je omnoho hrubšia, aby sa zabránilo prílišnej rezonancii a tak aj spätnej väzbe. Snímač Benedetto A6 je uložený v špeciálnom drevenom púzdre. Pretože používam štrnásťky struny, museli sme zvláštnu pozornosť venovať aj krku. Ten je javorovo-mahagónový a vystužený karbon-kevlarovým vláknom. Zaujímavý je tiež strunník z javora a ebenu, do ktorého je spravená drevená intarzia. Tento nástroj má skvelú odozvu, tón v hornej polohe je pevný a jasný. Basy sú brilantné. Ideálne je použitie s lampovým zosilňovačom, vtedy mám pocit, že držím v rukách živú bytosť. Tento nástroj som použil pri nahrávaní nového albumu **(Un)covered**. A pri nahrávaní tohto CD v rakúskom štúdiu som sa dostal k mojej tretej gitare. Zvukový inžinier, s ktorým som spolupracoval, je zberateľ – gitarista. V zbierke mal niekoľko veľmi cenných Les Paulov. V posledný nahrávací deň mi jednoducho oznámil, že má zaujímavú gitaru a myslí si, že by som mal byť jej ďalším majiteľom. Otvoril som kufor a usmieval sa na mňa zachovalý

Epiphone Casino zo 67meho, ten, ktorý preslávil John Lennon. Gitara bola v stave „20 rokov pod posteľou“ – všetko originál, iba ladiace mechaniky boli menené. Kompletne som ju vyčistil, spravil setup a naladil. Prekvapil ma jej konkrétne tón s dlhým sustainom. Použité su originál singel snímače P-90 „psie uši“ a zvuk je podobný tomu, čo produkuje Adam Rogers alebo Mike Moreno.

Nahrávanie

Obidve naše CD s All Time Jazz sme nahrávali v grazskom štúdiu KUG. Jeden z najhlavnejších dôvodov – majú tam vždy naladené krídlo Steinway. Ďalší dobrý dôvod bola cena. Štúdio vlastní hudobná univerzita, je špičkovito zariadené a prenájomné na profesionálnu produkciu za cenu, ktorá je nižšia ako menej vybavené „vychytené“ štúdiá na Slovensku. Rozhodli aj dobré osobné vzťahy so zvučiarom Heimom Knopperom, ktorého sme spoznali počas týždennej prednášky hudobnej technológie, povinnej pre všetkých študentov jazzu. Tento chlapík je veľký profil – detailista (všetkým CD, ktoré napáli, začierňuje fixkou hranu), ale aj veľký pohodák, ktorý vnáša do štúdiovej práce pokoj. Knopper je skvelý na snímanie zvuku, mix sme však prenechali Milanovi Tökölymu z Trnavy. Pri prvom CD sme snímali akustický zvuk gitary mikrofónom, kvôli perkusívnemu pocitu v doprovodoch, kde suplujem funkciu bicích, a pritom sme snímali tranzistorové kombo Polytone. Pri mixáži sme tieto signály kombinovali. Na CD **(Un)covered** mám modernejší zvuk, používal som equalizér a Vintage delay TC Electronic. Snímaná bola bedňa Raezers Edge Stealth I2, do ktorej som išiel z lampovej hlavy.

Výuka jazzovej gitary

Štúdio v Grazi je sčasti využívané na školské projekty. Viem, že saxofonisti mali povinné jedno štúdio session za semester. Môj profesor Guido Jeszenszky však na tom netrval, pretože už pred príchodom na školu som mal dost' skúseností s nahrávaním. Výuka jazzovej gitary je zameraná hlavne na teoretické veci a sluch. Bol som prekvapený, aký malý priestor sa venuje technike. Prvé dva roky som absolvoval povinnú klasickú gitaru. Tieto hodiny ma obohatili, nie však v technickej zručnosti, skôr v muzikálnosti. Teraz, po skončení školy sa venujem konečne aj technike na takej úrovni, ako som si predstavoval. Teórie však bolo na tejto univerzite požehnané. Howard Curtis, profesor bicích, ktorý hosťoval aj na našom CD a predtým dlho vyučoval aj v USA, to pomenoval jedno-

značne. Školstvo v Európe je zamerané viac na teóriu, v USA viac na muzikalitu.

Zvukový ideál

Pamätám si, že zvuk bol pre mňa odjakživa dôležitý. Obdivoval som teplý, palcový zvuk Wesa Montgomeryho, alebo pridusený, uľňukaný tón Pat Martina. V súčasnosti sa mi páči tón Jesse van Rullera, Jonathana Kreisberga, Mike Morena. Vždy som hľadal správne brnkátko zo správneho materiálu so správnym sklonom voči strune. A tak to bolo so všetkým. Dlho som experimentoval a experimentujem. Myslím, že najdôležitejšie pre pekný jazzový zvuk, za predpokladu dobrej gitary a kvalitného zosilňovača, sú hrubé struny (.13, .14), vhodne zvolené plektrum a samozrejme aj technika úhozu. Pred rokom a pol som zmenil techniku pravej ruky. Konštitúcia každého človeka je iná, preto je to osobná záležitosť a neexistuje tu univerzálne pravidlo. Ja som si vytvoril tzv. trojbodový systém, ktorý vychádza z poznania, že na troch nohách sa stojí lepšie ako na dvoch, čo sa mi

sečná zbraň, pretože tu už vylezú na povrch všetky nedostatky. Pre modernejší sound používam lampovú hlavu Marble Traveller z Holandska (používa ju spomínaný Jesse) a robenú 1 x 12" bedňu s 300W repro Eminence. Na tradičný zvuk mám svätý grál jazzovej gitary, kombináciu Acoustic Image Clarus a Raezers Edge Stealth I2.

Gitarista a aranžér

Popri projekte All Time Jazz so speváčkou Luciou Lužinskou sa venujem práve rozbiehajúcemu sa triu „All Time Jazz – Triology“. Na kontrabas tu hrá Štefan Bartuš a na bicie Peter Solárik. Zaujala ma koncepcia takéhoto gitarového tria, už dávno som obľuboval spôsob, akým sa hrania v týchto podmienkach zhostil v minulosti Barney Kessel či Jim Hall a teraz Kurt Rosenwinkel alebo Lage Lund. Je to úplne iný spôsob myslenia, ako keď máš podporu ďalšieho harmonického nástroja. Na druhej strane takéto trio ponúka ohromný priestor pre vlastné harmonicko-melodické vyjadrenie a otvorenejšiu komunikáciu. V obidvoch

▲ NOVÉ OSOBNOSTI JAZZOVEJ GITARY BY SA DALI SPOČÍTAŤ NA PRSTOCH JEDNEJ RUKY. BORIS ČELLÁR PATRÍ K TÝM HUDOBNÍKOM, KTORÍ LATKU PROFESIONALITY POSÚVAJÚ NA NOVÚ ÚROVEŇ

osvedčilo aj pri gitare. V praxi to znamená, že nástroj opieram o tri miesta na tele, brnkátko držím tromi prstami atď.

V súčasnosti používam aj delay, pomáha viac presadiť tón gitary v konkurencii dycho. Tiež obmedzuje feedback. Na gitare od Číža plánujem vymeniť humbucker, ktorý trochu zlieva tóny v určitých akordických sadzbách, za jasnejší singel. Dlh som počúval, že najideálnejší zosilňovač pre archtopy je Polytone. Sám som jeden vlastnil a neskôr ho predal. Zistil som, že lampy síce môžu ubrať z dokonalej čistoty tranzistorového zvuku, môžu ho trochu špiňať, ale reagujú citlivejšie na hru. To je ale dvoj-

zostavách píšem aranžmány a keďže nosnú časť repertoáru tvoria štandardy a jazzové originály, snažím sa k nim pristupovať vždy kreatívne, tak aby do určitej miery vzniklo niečo nové. Závisí to samozrejme od toho, aké nástroje sú k dispozícii. V poslednom čase píšem veľmi rád pre jazzovú zostavu a sláčikový kvartet. Je to taký citlivý orchester v malom. Hlavne v malých zostavách sa pokúšam – či už ako hráč, alebo aranžér – napriek experimentovaniu riešiť funkciu nástrojov, ktorá vychádza z tradície. Ľudskému uchu je to nakoniec omnoho prirodzenejšie a je ochotné takúto hudbu aj lepšie prijať. ■